

**PLESZEK** (10) *sb m*

**pleszek** (9), **pliszek** (1) *BibRadz*.

*Oba e jasne.*

sg *N* pleszek (4). ◇ *A* pleszek (3). ◇ *pl N* pliszki (1). ◇ *G* pleszk(o)w (1), [pleszek]. ◇ *A* pleszki (1). ◇ [I pleszkami. ◇ *L* pleszkach.]

*Sł stp: plaszek, pleszek, Cn: pleski, Linde także XVII (z Cn) – XVIII w.*

*Dem. od „plech” (10) :*

1. *Od znac. ‘zbroja osłaniająca tułów lub nogi; thorax PolAnt, Mącz; lorica PolAnt; ocreae ferreae Cn (5) : accomodavit bina arma, videlicet copynyca pleskow anteriorem et posteriorem ZapMaz VII Z 31/121v; Yuż wam też bárzo myecze y groty po rdzewyály/ á rychley v drugyego kfyąfzki naydzye/ niżli plefzki. KromRozm I A4; Thorax, Pierśi álbo pierśifte odzienie/ kábat/ plefzek y wżeláka zbroyá/ od páfá až do wierzchu. Mącz 455a; Thorocatus, W pliefzek vbrány. Mącz 455a; [LorichKosz 22 (Linde); A przeto káždy dobry á cnotliwy/ [...] zdrowia Cironowego śtrzegąc/ áby go iáką zdrádą kto nie zábił/ ná potym go oblokfyz y w plefzki z woyfkiem z domu ná pole prowadźili. CiceroKosz [c3]v (Linde); Wiecie, jako karny naród polski, jako cnotę miłuje, łacno się da hamować, choć pleski na grzbiecie PismaPolit 254; Nieźleć i zamki budować, ale swe, i pleski dźwigać, ale nie z musu. PismaPolit 456, 449].*

*pleszek czyj (1): Tu przed oczymá ftánał ón mój Hektor drogi/ Lecz nie táki [...] iáki był/ gdy Pátroklá pożył/ Co był Achillów plefzek/ y tarcz ná fię włożył GórnTroas 34.*

[*Wyrażenie: »pleszek na piersi«: Thorax ferreus Pectorale Brułthamiífch/ Krebs Plefzek ná pierfi ArtNom M3v.*]

[*Szeregi: »pleszki a (i) przyłbice (a. przełbice)« = thorax et galea Vulg: Krol Mácedońki Anthigonus [...] / który vznakwífy że ryczerftwo iego/ w plefzkách y w przyłbicách piłę gráło/ kochał fy z tego/ dziwuiać fy LorichKosz 118v (Linde); Leop Sap 5/19 (Linde); WujPosN 1584 I 14 (Linde); WujBib Sap 5/19.*

*»szkornie i pleszki«: Opátruia żołnirze nogi fzkorniami y plefzkámi pewnymi ná nie: Thák też potrzebá Krześciáninowi życie á pofthepek fwoy opátrować záfwe Ewanyeliá pokoiá. GilPos 197v.]*

[*W przen: I weźmie zbroię zawífna miłość iego/ y przyzbroi ftworzenie/ ku pomście nieprzyaciół fwoich. Miáfto káwtaná (ábo Plefsek) oblecze fprawiedliwość/ á miáfto Przyłbice weźmie fąd pewny Leop Sap 5/19 (Linde); WujPosN 1584 I 14 (Linde); WujBib Sap 5/19.*]

[*Przen [czego]: Ale my kthorzy ieftechmy dniowi/ bądźmy trzewi/ oblokfyz przedni plefzek wiary y miłóci [induti thoracem (marg) loricam (-) fidei]/ á za helm nádzieię zbawienia. BibRadz 1.Thess 5/8 (Linde), Eph 6/14 (Linde).]*

2. *Od nie zaświadczonego u nas znac. ‘rodzaj kaftana bez rękawów’ (5) : Efod była fukienká krotka bez rękawow/ iákoby plifzki/ którą obloczono ná wierzch inych fzat BibRadz I 48c marg; Colobium, Zupicá bes rękawów álbo plefzek [!]. Mącz 60b; Rheno, Kożufzek álbo pliefzek. Mącz 355a; Subucula, Wełniány álbo też płoczenny plefsek [!]. Mącz 426c, 426c; [pleszek skórzany, rzezany InwMieszcz 1561 nr 97; suknia szara [z] bukowskiego sukna, pleszek kożuchowy, ubranie zamszewe InwMieszcz 1567 nr 137; ArtNom M3v].*

*Cf* PLESKI

LW